

Síntesi de les entrevistes amb els diferents col·lectius involucrats en el procés participatiu per al Teatre Arnau

Procés participatiu per al Teatre Arnau
Setembre 2016

Procés Participatiu per al Teatre Arnau

Regidoria de Participació i Districtes

URBANing
people · space · cities

INDEX

1. INTRODUCCIÓ	3
2. RESULTATS DE LES ENTREVISTES	6
2.1 Necessitats de les entitats	6
2.2 Relació amb el Teatre Arnau	8
2.3 Projecte d'equipament del Teatre Arnau	9
2.3.1 Funcions volgudes	9
2.3.2 Funcions no volgudes	13
2.4 Abast territorial de l'equipament desitjat	14
2.4.1 Relació amb el veïnat	15
2.4.2 Relació amb el Paral·lel	16
2.5 Paper dels diferents actors involucrats	17
2.5.1 Relació amb la societat civil	17
2.5.2 Paper de l'Ajuntament	18
2.6 Tipus de gestió proposada	20
3. CONCLUSIONS	22

Imatge de portada: Imatge del Teatre Arnau de principis del segle XX / Font: Salvem l'Arnau

1. INTRODUCCIÓ

A continuació es presenta el resum corresponent a les entrevistes amb els diferents agents involucrats en el procés participatiu del Teatre Arnau. Aquestes trobades amb actors claus identificats han tingut per objectiu principal recollir les necessitats del sector cultural i del teixit veïnal i les diferents propostes i opinions sobre el futur del Teatre Arnau.

La diversitat d'actors entrevistats ha configurat una mostra amb certa representativitat tant del sector cultural de la ciutat i fins i tot del país, com del teixit veïnal dels tres barris ubicats en la proximitat del teatre Arnau (Raval, Poble Sec i Sant Antoni).

Així mateix, s'ha apostat per un model d'entrevista prou genèric que permetés la recollida d'impressions dels diferents actors atenent a les particularitats de cadascun d'ells, disposin o no d'una proposta més o menys definida en relació amb l'Arnau.

En la majoria dels casos les entrevistes s'han dut a terme al mateix local de l'organització, fet que ha permès conèixer in situ i amb major profunditat la idiosincràsia i el funcionament de l'entitat o la institució.

L'entrevista s'ha estructurat en tres blocs. En primer lloc, es preguntava sobre el perfil de l'entitat, és a dir, els seus objectius, el seu àmbit d'actuació, l'abast territorial, així com les necessitats i les mancances més importants per al seu funcionament habitual.

En segon lloc, pel que fa al projecte d'equipament del Teatre Arnau, s'han identificat les diferents relacions de cada entitat amb el Teatre Arnau. Se'ls ha consultat quines funcions voldria que aollís el futur espai, així com aquelles que s'haurien d'evitar, i l'abast territorial i el públic destinatari de l'equipament desitjat.

Per últim, s'ha volgut identificar com les diferents entitats visualitzen la relació entre el futur equipament amb el barri i els altres sectors. Per tant, s'ha preguntat sobre què hauria de representar l'Arnau per al Paral·lel i per als barris veïns, sobre la relació amb el veïnat i, finalment, el paper dels diferents actors, tant l'Ajuntament com les entitats del sector cultural i del teixit veïnal, en tot aquest procés i en el futur equipament.

Aquesta eina -l'entrevista- ha permès conèixer millor els interessos dels actors, donar-los informació del procés quan ha calgut i trobar maneres de que participin segons la seva disponibilitat, motivació i interessos.

En quant al contingut d'aquestes, ens hem volgut centrar, sobretot, en identificar aquells punts essencials de les diferents posicions, captant allò que es vol i allò que no. Com es podrà comprovar en l'informe final, la diversitat d'aproximacions envers l'Arnau ha fet que en les opinions expressades hagin quedat clars els diferents graus de maduració d'aquestes, trobant persones i

col·lectius que han dedicat molts esforços a reflexionar-hi i d'altres que no s'havien parat a pensar massa sobre la qüestió.

A continuació, es presenta el llistat dels diferents agents entrevistats i l'entitat que representen:

Nom i cognoms	Entitat que representa
Andrés Martínez de la Riva	Raons Públiques
Enric H. Marc	Salvem l'Arnau
Anna Valls	Museu d'Arts Escèniques (Institut del Teatre)
Toni Oller	Associació Talia Olympia i Salvem l'Arnau
Sònia Feligreras i Josep Maria Cortadellas	Centre Cultural Albareda
Jordi Farrés	L'Escola de Músics i JPC
Joan Tarrida	Fem Sant Antoni
Antoni Escudero	Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya (AETCA)
Sílvia Berna	Sala BARTS
Stefano D'Argenio i Ilona Muñoz	INCA
Oscar Esteban i Juan Pedro Diotaiuti	Fundació Tot Raval
Zeben Marrero	Inusual Project
Montse Forcadas	Forn de Teatre Pa'Tothom
Sílvia Sánchez	Centre Cívic Cotxeres Borrell
Borja Lozano	Recuperem el Teatre Arnau
Alfred Fort, Silvia Capell i Elena Zanzu	Associació de professionals del Circ de Catalunya (APCC)
Roger Marcet i Teresa Soldevila	Museu Marítim
Carla Rovira, Rocío Manzano i Arántzazu Ruiz	El Col·lectiu de Companyies Independents de Teatre

Tumani Leon, Àlex Casanovas i Rosa Andreu

Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya (AADPC)

Josep Guzmán i Enric Francès

Coordinadora d'Entitats Poble Sec

Sergio Marcovich

El Arco de la Virgen, despacho cultural

Atesa la composició heterogènia de la mostra d'entrevistes, hem pogut conèixer la diversitat d'àmbits de treball de les diferents organitzacions. Tot i això, hi ha alguns trets en comú entre elles: ja sigui l'àmbit territorial en el qual estan inserides i amb el qual es relacionen de forma desigual, la pertinença al sector cultural com a camp principal de les seves actuacions, o bé la seva funció de servei públic i comunitari en el cas d'institucions o centres de titularitat pública.

2. RESULTATS DE LES ENTREVISTES

La primera part del guió de l'entrevista feia referència a la caracterització de les entitats, demanàvem que aquestes es presentessin, ens indiquessin quins són els seus objectius i els seus àmbits de treball i el seu públic destinatari. Així mateix, també els demanàvem per les seves necessitats, ja fossin d'espais o de qualsevol altra qüestió que influís en el seu funcionament habitual (recursos financers, econòmics, mancances de reconeixement, etc.). Sobre aquest punt s'ha fet una classificació de les diferents necessitats expressades pels entrevistats, diferenciant-les per apartats i indicant, per a cadascun d'ells, quin volum d'entitats havia manifestat aquesta situació.

2.1 Necessitats de les entitats

D'aquesta manera, les necessitats exposades per les persones entrevistades s'han agrupat en cinc tipologies diferents: les econòmico-financeres, les d'espais per al funcionament i dur a terme activitats, de reconeixement i visualització, de treball en xarxa amb altres actors i l'entorn i, per últim, un apartat d'altres quan no es poden incorporar als anteriors.

a) Necessitats econòmiques

Un nombre destacat de les entitats entrevistades han mencionat la manca d'estabilitat financera i recursos econòmics.

b) Necessitats d'espais

La falta d'espais és una de les necessitats més comunes per part dels diferents col·lectius. D'aquesta manera, molts dels entrevistats tenen necessitats d'espais d'algun tipus, que es tradueixen en les següents mancances:

- Falta d'un espai gran i ampli per fer concerts que, actualment, és un dels temes més problemàtics al barri del Raval. Sempre s'han de llogar espais amb costos molt elevats, ja que no tenen auditori o centre cívic gran. Donat que aquest problema el tenen totes les entitats del barri, seria necessari un espai on aquestes poguessin fer els concerts d'una manera gratuïta o semigratuïta.
- Manca d'espais de creació, assaig, pràctica i, sobretot, les primeres fases dels espectacles (estrena, preestrena, propostes, etc.).
- Falta d'espais de representació, de mostra i reunió per entitats i grups amateurs. Aquesta manca d'espais ve donada, en part, perquè la majoria de teatres de la zona són privats i no sempre és fàcil que col·laborin o cedeixin els seus espais. Per tant, manca d'espais de creació i exhibició que no estiguin sotmesos a les lògiques del mercat i que no estiguin funcionant com les grans institucions.
- Falta d'espai on poder treballar i realitzar tota la feina administrativa (seu de l'associació), així com realitzar les seves activitats (cursos, xerrades amb professionals, conferències, etc.)

c) Necessitat de reconeixement i/o visualització

Un nombre destacat de col·lectius entrevistats han expressat preocupacions pel que fa la manca de reconeixement i/o falta de visualització, concretament:

- Manca de salari digne.
- Manca de treball o possibilitat de feina.
- Necessitats a nivell de difusió i visualització, és a dir, més presència a l'hora de reconèixer la feina que estan realitzant amb la cultura de base.

d) Necessitats de treball en xarxa

Un conjunt dels col·lectius tenen necessitats d'enfortir i potenciar el treball en xarxa amb l'entorn:

- Manca de coproducció entre sales i companyies.
- A nivell econòmic, cap sala de Barcelona paga els catxés.
- Manca de circuit, fet que dificulta la possibilitat de feina.
- Poca transparència i dificultat en accedir als comptes de les diferents sales o de les subvencions.
- A nivell comunitari, falta una xarxa real amb l'entorn: veïnes i veïns, professionals del sector, la ciutat en general i l'Ajuntament.

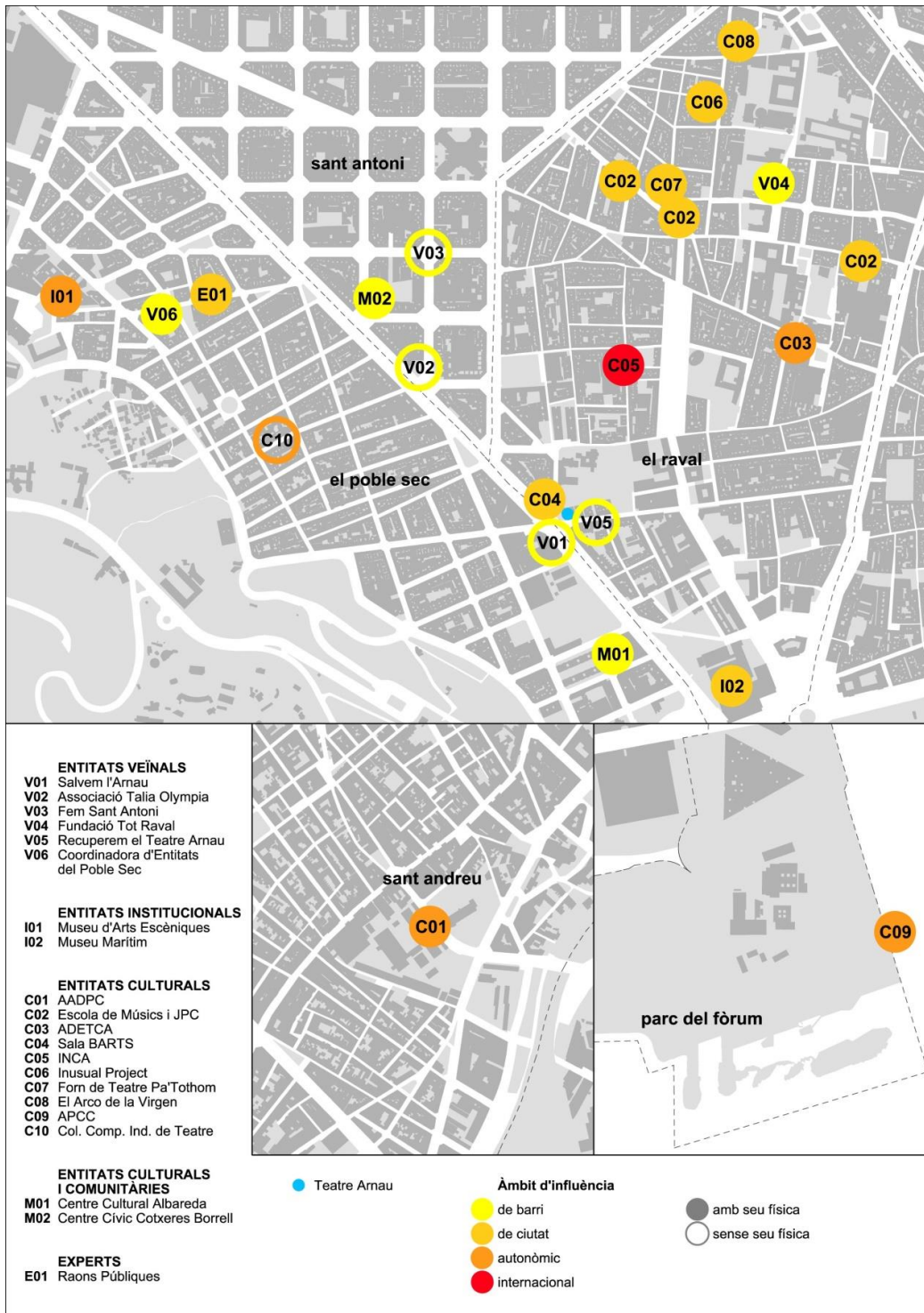
e) Altres necessitats

Finalment, altres col·lectius han expressat altres necessitats o mancances. Aquestes són:

- Punt de llum fixe a la plaça Raquel Meller.
- Gestió opaca de les fàbriques de creació. El concepte ha quedat molt buit, ja que vol dir tot i no vol dir res. L'accés a les fàbriques és molt limitat i, a vegades, els espais no són adequats per assajar.
- Dificultat per reposar una creació (els espectacles neixen i moren i es molt difícil fer descansos).

2.2 Relació amb el Teatre Arnau

Incorporem al mapa de la ciutat la ubicació dels actors a partir de les seves seus. A partir d'aquesta infografia, a més de la ubicació, s'ha indicat el seu abast territorial.

2.3 Projecte d'equipament del Teatre Arnau

2.3.1 Funcions volgudes

Pel que fa als usos que s'han de dur a terme a l'Arnau, la majoria dels actors implicats no aposten per models purs i únics, sinó que la gran majoria de fórmules i projectes plantejats aposten per la combinació de diferents funcions, i no pas d'una única. On es diferencien les diferents propostes és en l'èmfasi que fan sobre quina hauria de ser la funció principal de l'equipament. D'aquesta manera, es parla d'un espai polifuncional (no multi), que no es tanqués a una sola possibilitat d'ús. En cap cas, això voldria dir que no s'especialitzés en alguna qüestió concreta si s'ha de convertir en un equipament referent en un determinat àmbit, sinó que no es tracta tant d'excloure usos com de prioritzar-los en funció del projecte final.

Addicionalment, la gran majoria d'actors entrevistats aposten pel manteniment i preservació de l'estructura arquitectònica del teatre de barraca original de l'època, en la mesura del possible.

A continuació, es presenten les diferents idees i propostes de les funcions que agradaria que acollís l'Arnau, categoritzades en 7 blocs diferenciats. Cal remarcar, no obstant, que això no vol dir que el que ha fet aportacions en un apartat concret, consideri que aquella ha de ser la funció principal de l'Arnau, sinó que pot estar fent referència a una de les polifuncions d'aquest espai.

En primer lloc, pel que fa a les diferents idees relacionades amb un **espai més expositiu**, han sorgit les següents propostes:

- Museu de les Arts Escèniques com a funció principal: museu engrescador, innovador i canviant. Museu de proximitat, vinculat a la seva ciutat, i un museu social i solidari. Es vol treballar per promoure iniciatives que donin oportunitats a la cohesió social i a la convivència als barris de l'entorn. Les noves tecnologies hauran de tenir un paper molt important en aquest museu, per tal de crear un museu "experiencial", ja que un museu del teatre, hauria de fer viure el teatre.
- Museu referent en tres àmbits: àmbit de les arts escèniques, àmbit del compromís social i àmbit de la museografia.
- Museïtzar llotges - per tal de preservar-les - i parets.
- Combinació d'usos: part expositiva com a funció principal (museu) + sala de petit format (polivalent) per a poder fer un teatre de butxaca o ser utilitzada per entitats del barri, associacions o grups emergents (de forma gratuïta) per a fer xerrades, conferències, trobades, etc.
- Activitats de tallers amb professionals, complementàries amb la funció principal de museu: activitat d'escoles pedagògica i familiar, taller de titelles, taller d'interpretació, taller de maquetes teatrins, etc.
- Espai de recerca o centre d'interpretació de les arts escèniques: lloc on anar per poder-se documentar, centre de servei públic d'informació.

- Espai per explicar la història de la ciutat a partir de la història de l'oci i del teatre.
- Exposició de les figures destacades com les de Raquel Meller i/o Carmen Amaya.
- Museu – teatre”: Projecte històric teatral, ja que la història es pot explicar a través del teatre. Sala d'exposició viva i “teatralització” de la història.

Pel que fa a les diferents idees relacionades amb un **centre d'interpretació**, hi ha:

- Centre d'interpretació de la història del Paral·lel - no del teatre o les arts escèniques- on la gent pugui conèixer i viure el que ha sigut la història del Paral·lel (sociologia, vida quotidiana, creació de la ciutat, fases del món cultural a l'àrea, etc.).
- L'edifici ja és una peça del centre d'interpretació del Paral·lel, és la imatge primera i més potent del que es vol explicar d'aquesta història, un teatre de barraca. Creuen que hi ha d'haver el màxim de sales i espais possibles destinades a les arts escèniques i altres parts per centre d'interpretació i centre de dinamització cultural comunitari.
- Centre d'interpretació de les arts escèniques i del Paral·lel.
- Espai participatiu, tant a l'hora de descobrir la història del barri com per aportar coses noves sobre aquesta història, que dialogui permanentment amb la gent.
- Recuperar algun dels espectacles que han anat passant pel Paral·lel i actualitzar-los (explicar com eren, com ha evolucionat, quina relació tenen amb el que es fa avui en dia, amb la societat, etc.).

Aquelles propostes més relacionades amb un **espai d'exhibició** són:

- Teatre com a funció principal: espai escènic multidisciplinar, molt vinculat a la comunitat i al servei de la dignificació del sector cultural.
- Programació que tingui en compte la diversitat cultural.
- Espai escènic pensant en els grups “semiprofessionals” que necessiten aquests espais.
- Espai en que, d'entre totes les activitats escèniques que es duguin a terme, també sigui fàcil poder presentar espectacles de circ, ja que per a fer circ es necessiten uns requeriments mínims que no sempre es tenen en compte (altura, punts d'ancoratge,...).
- Que es mantinguin les arts escèniques (teatre), amb un model que doni peu a diferents col·lectius (obert a diferents usuaris) i un altre espai a disposició de la gent del barri. D'aquesta manera, que es barregi gent professional amb “gent de carrer” per disminuir el buit existent entre ells.

- Reforçar la cultura de base: donar cabuda a companyies que estiguin començant, teatre una mica més alternatiu i petites companyies.
- Exhibició d'espectacles poc convencionals que la resta de teatres no accepten.
- Exhibició d'espectacles de companyies independents i petites que garanteixi unes condicions salarials dignes.
- Que també tinguin cabuda les activitats musicals i el Jazz.
- Dignificar i arreglar la Plaça Raquel Meller per a fer-hi actuacions un cop a la setmana o, com a mínim, un cop al mes, sense necessitat d'esperar a la rehabilitació de l'Arnau. D'aquesta manera, que la plaça Raquel Meller sigui un escenari més del Teatre Arnau, i programar-hi part de les activitats culturals i escèniques.
- Incloure un bar per a que la seva gestió generi uns beneficis, complementari a la funció de teatre.

Pel que fa a les diferents idees relacionades amb un **espai de creació o altres activitats escèniques**, trobem:

- Espai d'assaig i creació.
- Espai públic per a la investigació en les arts escèniques i que fomenti la pràctica com a investigació i doni suport a la recerca.
- Residència de companyies per a aquelles companyies més experimentals i amb rendibilitats més baixes, companyies amateurs i sense espais o recursos.
- Residència de companyies de dansa, ja que és un tema poc treballat i amb menys oferta.
- Banc de recursos material, que serveixi per a guardar escenografies, vestuari, etc. d'ús comunal, no només per companyies sinó per altres entitats, escoles, etc. que vulguin fer-ne ús.
- Banc de recursos intangibles: organitzar monogràfics sobre temes que puguin interessar, coneixements, tallers, etc. per tal de compartir diferents coneixements.
- El Teatre Arnau com un Centre de Cultura Contemporània (CCCB) però amb el món de les arts escèniques: punt de debat i diàleg sobre les arts escèniques, on s'organitzin conferències, mítings, etc.
- Espai per involucrar el públic en els processos de creació artística (per exemple, a Argentina existeixen escoles d'espectadors, programes com "Aprenc a aplaudir" de Ca l'Estruch de

Sabadell, etc.)

Aquelles idees més relacionades amb la **comunitat** són:

- Rehabilitació de l'edifici amb l'ajut del Departament de Treball i dels Fons Europeus mitjançant un projecte d'escola - taller, pel que fa a la part més de policromies i escultures.
- Que el futur espai generi relacions laborals dignes.
- Que sigui quin sigui el projecte d'equipament, s'intenti fer algun tipus d'inserció laboral - per exemple contractant gent dels barris - o projecte de formació i, per tant, que es tingui en compte la part de l'entorn i el territori.
- Equipament cultural que aposti per l'economia social.
- Model que promogui la transformació social a través de la cultura i les arts escèniques.

Aquelles propostes més lligades amb la **relació i cessió d'espais a diferents actors no necessàriament professionals** són:

- Espai on poder fer concerts, esdeveniments, activitats tant de teatre, dansa, música, circ, etc. i fos de fàcil accés per a tothom (entitats del barri, escoles, companyies, col·lectius del món cultural, etc.), amb facilitat d'accés tant a l'hora d'obtenir el permís i com en l'ús de les seves instal·lacions.
- Independentment de la forma de gestió que hi hagi i del seu ús futur, que es cedeixi o reservi un espai de manera gratuïta per a les entitats del barri.

Finalment, pel que fa a les idees relacionades amb la **relació i cessió d'espais a diferents entitats professional**, han sorgit les següents propostes:

- Acollir la seu de les entitats culturals que ho necessitin.
- L'Arnau com a nucli de professionals: mantenir l'edifici que ha estat clau en la història teatral del Paral·lel com el punt de trobada dels sectors professionals de les arts escèniques i audiovisual: MAE + associació d'actors + professionals del circ + etc. Per tant, la importància d'aquest edifici seria la professionalització.
- Diferents espais: part administrativa per al treball intern de l'associació + museu (espai d'accés al públic) + espai per a les activitats pròpies (com els cursos adreçats a professionals) + lloc de reunió i punt de trobada comú de tots els professionals de les arts escèniques i audiovisuals.

- Ús de l'Arnau per a la Fundació d'Actors i Directors professionals de Catalunya (està previst que es constitueixin com a fundació al 2017-2018): es podrien obrir cursos a la gent del barri, conferències, xerrades, etc. En aquest espai, a més, hi podria conviure el MAE i tots els professionals, i es dinamitzaria tota la part cultural a partir de la Fundació i amb participació.

Adicionalment, es proposa que el solar del Teatre Talia també formi part d'aquest procés de recuperació de l'Arnau, ja que podria donar sortida a algunes de les necessitats plantejades i a les quals l'Arnau tot sol no pot respondre atesa la seva dimensió. Per tant, alguns representants d'entitats demanen fer una intervenció conjunta per rehabilitar els dos espais, Talia i Arnau, i interconnectar-los, ja que això tindria un impacte molt important per a la recuperació de la cultura popular al Paral·lel i a la ciutat.

2.3.2 Funcions no volgudes

En el cas de les funcions no volgudes, cal destacar que aquí s'ha trobat un grau d'acord més elevat, és a dir, dins de la varietat d'opinions, hi ha major consens en allò que no es vol que esdevingui l'Arnau.

A continuació, es llisten les diferents funcions no volgudes al Teatre, destacant aquelles que han presentat major consens entre els diferents actors implicats. Entre parèntesis s'indica també el número de col·lectius que han descartat explícitament aquella funció.

- **Que no es conservi al màxim l'estructura original de l'edifici - teatre de barraca -. (6)** (Tot i que només 6 col·lectius ho han mencionat explícitament, aquesta es tracta d'una sensació generalitzada)
- Museu de les arts escèniques. (6)
- Que se li cedeixi aquest espai a una gran institució. (5)
- **Museu estàtic o museu en el sentit estricte, espai "mort". (9)**
- Teatre com a funció principal. (2)
- Que l'espai contribueixi a la gentrificació i al turisme. (6)
- Que es facin annexos, perquè perd, tot i donar més capacitat i possibilitat de fer coses. (1)
- Residència de companyies o fàbrica de creació, ja que o bé s'opina que aquest sector ha anat proliferant molt a Barcelona durant els últims anys i la ciutat està força coberta en aquest sentit, o bé s'opina que aquesta funció no te cabuda a l'Arnau per les seves dimensions o perquè hauria de modificar-se l'estructura original de l'edifici. (6)
- **Teatre privat, sala comercial, o producció artística industrial, ja que el Paral·lel ja és una zona**

molt privatitzada. Que el futur espai estigui als serveis dels interessos privats, o que es transformi en una plataforma d'exhibició de productes que ja s'estiguin programant a altres teatres. (12)

- Que l'espai sigui monopolitzat per una sola entitat. (3)
- Fer varies activitats i no especialitzar-se en res concret. (1)
- **Que es transformi en un Centre Cívic. (6)** (Tot i que només 6 col·lectius ho han mencionat explícitament, aquesta es tracta d'una sensació generalitzada)
- Que es pensi en un equipament a escala massa local. (2)
- Que l'espai es transformi en quelcom de només consum de ciutat, i que el consum de ciutat acabi esborrant el que suposa el barri. (1)
- Que no tingui perspectiva o enfocament comunitari. (3)
- **Que s'acabi desenvolupant qualsevol activitat que no sigui cultural. (3)** (De nou, aquesta es tracta d'una sensació generalitzada, tot i que la majoria de col·lectius no ho hagin mencionat explícitament, ja que es dona per suposat que la futura activitat de l'Arnau serà de caire cultural.)
- Deixar l'espai en mans de les entitats o associacions veïnals (com un Casal d'entitats), o que les associacions veïnals facin les seves reunions mensuals allà. (2)
- Que les entitats del barri no tinguin cabuda. (3)
- Teatre i espai d'assaig d'aficionats o amateurs. (1)
- Donar-li un enfoc massa modernista o sofisticat, o una infraestructura que surti d'allò més clàssic (com ha passat amb el Molino). (2)

D'aquesta manera, com a conseqüència de la necessitat de combinar diferents funcions, es descarta que esdevingui un espai únicament destinat a un sol ús i, a la vegada, moltes veus creuen convenient que es converteixi en alguna cosa diferent a allò existent a la zona. A la pràctica això es concreta en dues qüestions bàsiques: no es pot convertir en un centre cívic més -a menys d'un quilòmetre de distància de l'Arnau ja n'hi ha cinc-, ni tampoc en un teatre privat amb visió comercial com els que ja hi ha a l'avinguda perquè es considera que l'oferta en aquest sentit ja és suficient a la zona.

2.4 Abast territorial de l'equipament desitjat

A continuació, un altre aspecte més que té a veure amb les funcions que ha d'acomplir el futur equipament és la dimensió i l'abast territorial d'aquest. En aquest aspecte, existeix una diversitat d'aproximacions que van des d'aquells que aposten per un projecte arrelat al territori -aquesta

relació amb el teixit veïnal, més de proximitat a priori no és exclosa per ningú, tot i que el paper que hi hauria de jugar difereix en quant al grau d'implicació i protagonisme-, fins als que hi veuen una oportunitat per generar un projecte d'equipament no només de ciutat, sinó també de país.

Aquesta possible combinació de dimensions territorials obre les portes a poder tenir un abast multinivell atorgat per la plurifuncionalitat del futur equipament. En qualsevol cas, queda clar que ha de convertir-se en un espai obert a la ciutat -fins i tot al país- i ha de tenir un arrelament al seu territori més proper, als tres barris amb els que té més interrelació i al significat històric i cultural del Paral·lel.

2.4.1 Relació amb el veïnat

El paper del veïnat des de la perspectiva de les persones entrevistades està estretament relacionat amb l'abast territorial desitjat. Com s'ha dit anteriorment, entre les diferents opinions formulades hi ha una certa gradació en el nivell d'implicació del veïnat dels territoris més propers a l'Arnau, des d'aquelles veus que reserven el paper de potencial públic als habitants dels barris fins a aquells que creuen que poden tenir un rol més actiu en la definició del model de l'equipament i posteriorment en la seva gestió, tant des d'un punt de vista clàssic, d'assessorament en aspectes històrics i identitaris, com cultural i artístic, de definició de la programació, etc.

De fet, es considera que l'Arnau pot donar resposta fins a cert punt a les necessitats del món associatiu, tant cultural com veïnal. A l'àmbit territorial, es referma la necessitat d'un espai al barri del Raval on les múltiples entitats puguin dur a terme activitats, de forma periòdica o puntual, i que no els requereixi un esforç econòmic important. Hi ha projectes ben definits que estan mancats d'espais actualment i, per això, algunes veus recorden que el Teatre Arnau està inserit al barri del Raval i, concretament, al sud d'aquest.

Això fa imprescindible que el futur equipament tingui en compte la realitat social de la zona, amb un percentatge molt elevat de població nouvinguda que també es palesa en la composició del teixit associatiu. Es parla també del risc de que es converteixi en un centre que visqui d'esquenes al barri, que només aposti per un consum cultural a nivell de ciutat, ja que suposaria un fracàs que no disposés d'una perspectiva comunitària, tant en la producció i la gestió, com en la memòria històrica i la identitat de l'indret.

D'altra banda, algunes de les persones entrevistades fan èmfasi en les possibilitats que obre el futur equipament en una línia de treball fins al moment menys explorada del que seria desitjable: la importància de potenciar la relació interdistrictes a través d'una via com el Paral·lel que connecta els tres barris des d'una perspectiva cultural.

Pel que fa la relació del Teatre Arnau amb el veïnat i el seu entorn, s'han mencionat els següents aspectes:

- Implicació veïnal, donar solució als problemes del veïnat.
- Tenir en compte els veïns en la fórmula d'organització de l'equipament i en la programació.

- Buscar fórmules per motivar els veïns a anar al teatre Arnau.
- Aquest espai hauria de tenir la funció d'explicar la història als veïns i veïnes i que aquests també l'expliquin (centre d'interpretació del Paral·lel), tot recopilant material i informació a nivell veïnal.
- El futur equipament hauria de poder apropar als veïns, fer-los sentir com un espai propi, i aconseguir que s'involucrin.
- Es considera que tampoc no haurien d'haver-hi masses activitats obertes als veïns (tipus centre cívic), però sí més a nivell de públic o atraure certs col·lectius a l'espai, i intentar acabar amb el buit de la gent del barri que no va al teatre.
- Hauria de ser un espai de trobada dels diferents barris, en especial Raval i Poble Sec, que tenen més trajectòria de cultura comunitària.
- El futur equipament hauria de tenir certs espais que es puguin cedir als veïns.
- El veïnat hauria de tenir l'oportunitat d'estar present, participar i gaudir del futur espai.
- Es podrien organitzar activitats per escoles del barri: visites guiades, assajos oberts, etc.

2.4.2 Relació amb el Paral·lel

En quant a la relació de l'Arnau amb el seu entorn, la majoria d'actors fan èmfasi en la necessitat de que el futur equipament tingui en compte el lloc en el qual està ubicat, el Paral·lel. Aquesta identificació de l'Arnau amb el Paral·lel ens deixa veure que, d'alguna manera, no deixa de ser un símbol de la història de l'avinguda.

Al mateix temps, des d'algunes opinions es considera que el Paral·lel actualment ja és una zona molt privatitzada en quant al seu espai públic, amb presència de terrasses i de teatres privats i, per tant, creuen que l'Arnau podria esdevenir una oportunitat per tal que la població tornés a sentir seva l'avinguda.

D'aquesta manera, algunes de les funcions que es creu que hauria de complir en aquest aspecte, són:

- Com a Centre d'interpretació del Paral·lel, hauria de vetllar per a mantenir viva la memòria del Paral·lel. Hauria de ser un centre d'interpretació que dialogués amb el present, i que parlés del passat per parlar dels problemes actuals i, per tant, ser un espai que pogués reflectir, d'alguna manera, totes les problemàtiques que es donen en aquest entorn.
- Hauria d'actuar com a nexa d'unió entre els tres barris (ja que el paral·lel també actua com a punt d'unió) i enfortir la relació interdistrictes.

- Donat que el Paral·lel ja és una zona molt privatitzada, on la majoria són teatres privats, l'Arnau hauria d'exercir la funció "del veïnat apoderant-se una mica més del Paral·lel", i actuar com a punt escènic i referent dels tres barris.
- El futur teatre podria rememorar alguna obra o algun artista o personatge de la època amb el que es va donar a conèixer el teatre.
- L'Arnau hauria de marcar i simbolitzar allò que no hauria de passar al Paral·lel.
- L'Arnau, de cara al Paral·lel, hauria de ser un punt de referència històrica, amb un lligam emocional per als veïns.
- El futur equipament hauria de ser capaç de dinamitzar i sacsejar la zona.
- Vincular la cultura del present amb el seu passat, en un exercici de memòria històrica col·lectiva tant del Paral·lel com de la ciutat de Barcelona.

2.5 Paper dels diferents actors involucrats

Una de les preguntes que obria el debat sobre la futura gestió de l'equipament és quin paper havien de jugar els diferents actors implicats. S'ha dividit en dos apartats: la relació de l'equipament amb la societat civil, és a dir, tot el sector cultural i entitats veïnals, i el paper de l'Ajuntament, tant en aquest procés com en el futur equipament.

2.5.1 Relació amb la societat civil

El propi procés participatiu que s'està desenvolupant al voltant del teatre Arnau està esdevenint una guia de com enfocar aquesta qüestió. Això és el que consideren gran part de les persones entrevistades que fan una valoració positiva de la predisposició de l'ajuntament per compartir aquesta decisió, aquest procés de reflexió i definició del futur equipament amb el teixit veïnal i amb el sector cultural.

És a partir de la combinació d'aquestes dues esferes que han d'exercir algun tipus de paper actiu, segons la majoria de persones entrevistades, que s'ha d'acabar definint la relació que s'establirà entre el titular de l'edifici, l'ajuntament, i la participació social. Es concretarà així en el model d'equipament i en el model de gestió d'aquest on caldrà buscar les vies d'implicació que proporcionin un marc còmode per a la majoria d'actors.

Caldrà, doncs, buscar la fórmula de com fer una valoració i seguiment del funcionament habitual de l'equipament tenint en compte la vessant territorial i comunitària i la vessant artística a la vegada.

Entre les opinions que s'han manifestat en aquest apartat, hem destacat les següents:

- Creació d'una comissió artística forta permanent, plena d'entitats i veïns que, junt amb el MAE, Institut del Teatre o un altre actor institucional, portessin endavant el projecte d'equipament.
- La societat civil hauria de tenir veu i vot en aquest procés. Gestió compartida o comunitària, tot depenent de si les entitats o col·lectius poden fer-se càrrec de l'equipament o no i com es vehicula.
- Formació, finals de curs i projectes de posada en escena amb processos participatius o veïns o projectes puntuals. Espai de comunió i trobada.
- Connexió entre les diferents entitats del sector cultural i veïnals a nivell de difusió dels diferents esdeveniments que podrien donar-se al teatre Arnau, donar cabuda en aquestes associacions a altres companyies que han fet algun esdeveniment allà per a que els tinguin en compte dins d'aquest circuit. Impulsar xarxa entre ells, d'actuacions i connexió a nivell de difusió i més comunicació (xarxes artístiques).
- Com a la Xarxa anti-rumors: de manera col·laborativa entre les diferents associacions, entitats, etc. i a través de comissions i grups formades voluntàriament per membres.
- Fiscalitzar el projecte constantment i fiscalitzar-se a ells mateixos. Relació horitzontal entre uns i altres, sense paternalisme.
- El món de la cultura ha de tenir un paper fonamental, però ha de ser permeable a l'opinió dels veïns.
- L'Arnau hauria de ser un punt de trobada i de relació amb altres entitats i xarxes basades en l'economia solidària i la cultura popular de base i comunitària.

2.5.2 Paper de l'Ajuntament

Sobre el paper de l'Ajuntament en el procés de definició del futur equipament i en la seva gestió un cop rehabilitat, s'han produït una diversitat d'opinions semblant a la resta d'apartats. Si bé algunes persones creuen que la millor opció seria una gestió directament pública, aquestes afirmacions anaven acompanyades de matisos que comprenien la situació de les administracions en aquest moment i les seves dificultats d'assumir-ne la gestió de forma directa.

A partir d'aquí, el paper de l'Ajuntament evoluciona en diversos sentits, apuntant-se la importància del seu rol en primer lloc de titular de l'edifici, però també de les capacitats de control i seguiment que pot tenir en fórmules de gestió que incorporin la participació d'actors externs.

Sens dubte, un aspecte que es comenta en algunes entrevistes és que caldrà inserir també el futur equipament de l'Arnau dins de la planificació i el conjunt de centres i espais de l'ICUB per tal que existeixi una línia de coherència amb la resta de la política cultural que duu a terme l'ajuntament.

Algunes de les afirmacions plantejades foren:

- L'Ajuntament hauria de buscar la font i finançament al Departament de Treball i al Fons Social Europeu, en format escola taller, així com altre finançament, per tal de que no sigui tota la ciutat qui hagi de pagar tota la remodelació de l'Arnau.
- La postura de l'ajuntament no pot ser ni massa paternalista, ni posar-se massa en contra. Aquest hauria de fer d'observador del procés i deixar que les entitats, els col·lectius i la gent del barri decideixin quin projecte ha de sortir i l'Ajuntament ho accepti.
- S'hauria d'encarregar que el projecte resultant correspongui a unes necessitats "del bé comú" i no unes necessitats exclusives d'una entitat o col·lectiu concret.
- Que l'espai fos de l'Ajuntament i aquest ho gestionés.
- Que "l'ull" públic ho controli i marqui els objectius concrets, amb la major transparència possible.
- L'Ajuntament hauria de tenir clar cap a on vol anar o, com a mínim, el que no ha de ser l'Arnau. Aquest també haurà de decidir com es gestionarà o qui se'n farà càrrec de les despeses i del manteniment d'aquest espai.
- Paper actiu de recolzament econòmic i tècnic de la gestió interna, sense vincular massa la programació final. Recolzament a les produccions independents que no tenen les mateixes possibilitats d'accedir al circuit oficial.
- L'ajuntament hauria de fer de "partner": acompanyar i vetllar per a que el procés i la seva complexitat, incloent la gent del MAE, no decaigui.
- Impulsar el projecte buscant els millors aliats.
- Afavorir el procés de creació a partir del màxim d'agents possibles, que emergeixin les necessitats culturals i serveixi perquè el que l'Arnau acabi sent sigui coherent amb el que volem pel Paral·lel i pel model cultural de la ciutat.
- No ha de fer d'àrbitre entre dos que es barallen, sinó canalitzar l'espai cap al procés de creació en les tres dimensions: micro, zona i ciutat. Hauria de servir l'experiència de l'Arnau per pensar el model de cultura de ciutat que volem.

2.6 Tipus de gestió proposada

Aquest apartat no estava plantejat directament a les entrevistes, però a la pràctica hi ha anat apareixent de forma ineludible perquè és un debat que des de bon principi ha sorgit al voltant del teatre Arnau. L'aproximació que hem fet ha estat a partir del que ens han dit les persones entrevistades.

Com s'ha vist a l'apartat anterior, hi ha una diversitat de posicionaments al voltant del paper de les administracions públiques, principalment l'ajuntament, però la que es veu amb més dificultats és la gestió directa per part d'aquestes.

Tanmateix, algunes impressions ens apunten que la fórmula de gestió està íntimament relacionada amb el projecte d'equipament i les funcions que aquest haurà d'acomplir. En aquest sentit, es considera imprescindible prioritzar els criteris professionals en determinats àmbits com en allò que fa referència a la gestió museística i, en cert sentit, la cultural, sense menysprear la participació d'altres actors en la definició de programació i activitats.

Per tant, si s'aposta per fórmules de gestió mixtes o híbrides, que vagin més enllà d'una gestió directa per part de les administracions o d'una externalització a una empresa privada, caldrà ser conscients, segons afirmen algunes persones, de que s'hauran de mantenir uns determinats criteris de gestió amb un component tècnic i professional elevat i, a la vegada, de que els processos de presa de decisions podran resultar més lents i complexos.

Sens dubte, aquest apunt s'afegeix a altres advertències o dubtes que s'han detectat durant les entrevistes, pròpies i normals atès el nivell de definició del futur equipament, com són la necessitat de preveure clarament la sostenibilitat i la viabilitat econòmiques de l'Arnau un cop feta la rehabilitació. En aquest sentit, s'ha comentat fins a quin punt hauria de ser autosuficient en la generació d'ingressos o hauria de dependre d'una partida aportada pels pressupostos municipals, etc.

També, en algun cas concret, s'ha parlat de les fórmules legals més adequades per combinar la participació dels actors del teixit veïnal i del sector cultural en la gestió, esmentant per exemple la possibilitat d'incloure a les clàusules del conveni unes determinades servituds veïnals, és a dir, que tinguessin en compte la participació del teixit associatiu més proper en algun òrgan consultiu que decidís sobre les activitats que es fan a l'equipament.

Tal i com han manifestat alguns dels actors entrevistats, existeix un cert grau d'acord en que el model de l'Arnau ha de ser creat expressament, per les seves característiques singulars i que aquest procés ha de ser progressiu, enriquint-se a mida que avança la seva rehabilitació i en funció del projecte i de les funcions que s'hi duguin a terme.

Les afirmacions que han fet referència al model de gestió han estat aquestes:

- Cogestió amb programació conjunta en igualtat de condicions, per tal de tancar un programa en el que tots hi estiguin representats (evitar que ningú s'aproprii de l'Arnau).

- Creació d'una comissió artística forta, plena d'entitats i gent individual que, junt amb el MAE, Institut del Teatre o altres actors institucionals, portessin endavant el projecte d'equipament.
- Creació d'un model de gestió propi, sense partir d'idees preconcebudes.
- Veïns involucrats en la gestió però sense arribar a un model d'autogestió (serà necessari finançament municipal).
- Sistema en la gestió que doni veu a les entitats del barri.
- Teatre que treballi amb els seus pressupostos en obert, discutibles, que les decisions es puguin prendre a través de comissions artístiques, etc.
- Trobar aquella institució que es pugui fer càrrec de l'Arnau: la diputació o l'Institut del Teatre, ja que amb això s'assegura el futur de l'equipament.
- Cessió de l'edifici al MAE per 50 anys i que aquest també tingui més entitat pròpia.
- Fórmula de gestió mixta.
- Gestió cívica.
- Primer decidir el projecte i, en funció d'aquest, veure quin és el model de gestió que millor va amb aquest projecte.
- Buscar models on es creïn comissions de gent no professional que pugui decidir sobre la programació, la gestió, etc., per trobar un encaix amb persones que simplement volen formar part d'això i que no necessàriament venen del sector.
- Potenciar la dignificació artística i laboral del sector cultural, apostant per una corresponsabilització en la gestió del centre.

3. CONCLUSIONS

En aquestes conclusions de l'informe sobre les entrevistes als actors implicats en el procés participatiu al voltant del teatre Arnau, intentarem recollir les principals opinions expressades en els diferents apartats sobre els quals es preguntava. No pretén ser un llistat exhaustiu d'afirmacions categòriques ni inamovibles, sinó que sigui un informe viu que s'enriqueixi amb les aportacions a posteriori, el que sí serà imprescindible és que moltes de les persones entrevistades s'identifiquin amb el que hi surt reflectit, trobin el sentit del que elles han manifestat.

Hem volgut posar de manifest què pensen el conjunt d'entrevistades respecte cadascun dels ítems principals plantejats, fent èmfasi en aquells possibles elements d'acord però també en les diferències. En alguns casos, les posicions expressades quedaven a l'espera de ser confirmades, per tant formulades amb un elevat grau de prudència, per l'informe encarregat per l'ajuntament. Aquest estudi ha d'informar dels condicionants de l'estat actual de l'edifici i algunes persones entrevistades hi han fet esment, ja que es creu que pot resultar aclaridor per determinar els usos futurs de l'equipament o, si més no, com a mínim per conèixer les necessitats d'inversió en aquest.

Per posar fil a l'agulla, és obligatori remarcar dos dels grans punts d'acord que hem trobat al llarg del procés. Tot i que aparentment podrien semblar obvis, no fóra sobrer esmentar-los: en primer lloc, per a la gran majoria d'actors **allò que succeixi al futur equipament de l'Arnau ha d'estar relacionat amb la cultura**, en especial amb les arts escèniques; i en segon, la voluntat manifestada de **conservar l'estructura arquitectònica de l'edifici actual** atesa la importància en termes històrics de ser l'únic teatre de barraca que es conserva a l'avinguda del Paral·lel. A partir d'aquests dos elements bàsics sobre els quals no hi ha hagut discussió, es construeixen els diferents projectes o idees dels actors entrevistats.

Caldria afegir com un element especial, ja que no forma part de l'edifici en si però sí ha generat un grau de consens similar als dos punts anteriors, la **necessitat de potenciar l'ús de l'espai públic que hi ha just davant, la plaça Raquel Meller**. Hom s'imagina aquest espai públic com un escenari privilegiat per a la realització de nombroses activitats culturals.

Més enllà d'aquestes tres consideracions ens agradaria comentar tres aspectes més que tenen a veure amb les funcions que ha d'acomplir el futur equipament, la dimensió i l'abast territorial d'aquest i les fórmules de gestió que es podrien adoptar.

Pel que fa als usos que s'han de dur a terme a l'Arnau, la majoria dels actors implicats no aposten per models purs i unívocs, ja que la gran majoria de fórmules i projectes plantejats aposten per la **combinació de diferents funcions, no d'una única**. Allà on sí es poden diferenciar és en l'èmfasi que fan sobre quina hauria de ser la funció principal de l'equipament. Per tant, estaríem parlant d'un espai polifuncional (no multi), que no es tanqués a una sola possibilitat d'ús, hi han de passar coses a l'Arnau, moltes de fet. En cap cas, això voldria dir que no s'especialitzés en alguna qüestió concreta

si s'ha de convertir en un equipament referent en un determinat àmbit, sinó que no es tracta tant d'excloure usos com de prioritzar-los en funció del projecte final.

La voluntat de tots els actors, a més, és que **l'Arnau sigui un espai viu**, més enllà de la combinació d'usos. D'alguna manera, podríem resumir la visió de l'equipament com un **espai de creació i de memòria**, independentment de si l'èmfasi es situa en la vessant expositiva o en la d'exhibició. Fins i tot, entre els defensors d'un equipament museístic es destaca l'atractiu únic que representaria tenir un museu de les arts escèniques en un teatre i la necessitat de potenciar la vessant experiencial lligant-ho amb tot allò que passa al Paral·lel.

Pel que fa als defensors d'un espai escènic com a funció principal, el debat es situa en si cal un teatre més a la ciutat. L'estudi de l'oferta actual ens fa veure, segons ADETCA, que amb uns nivells d'ocupació del voltant d'un 55%, podria ser discutible la conveniència o la necessitat d'un altre teatre a la ciutat, i més en una zona on ja n'hi ha més. Malgrat això, l'experiència de l'associació és que quan s'ha incrementat l'oferta també ha crescut la demanda de forma paral·lela. Això fa que el model d'espai escènic pel qual opten els defensors d'aquesta opció marqui diferències amb l'oferta existent.

A totes les entrevistes s'ha posat de manifest la **importància de l'Arnau des d'un punt de vista patrimonial en tractar-se de l'únic exemple que queda de teatre de barraca a l'avinguda**. Entre les seves funcions, per tant, una que ha estat ben vista per la majoria de persones entrevistades, és la de preservació de la memòria de les arts escèniques i del Paral·lel i investigar, difondre i divulgar els referents històrics entre la població.

Sí que **s'ha trobat una grau d'acord més elevat al voltant d'allò que no es vol que sigui l'Arnau**, és a dir, de les funcions no volgudes. Com a conseqüència d'aquesta necessitat de combinar diferents funcions, es descarta que esdevingui un espai únicament destinat a un sol ús i, a la vegada, moltes veus creuen convenient que es converteixi en alguna cosa diferent a allò existent a la zona. A la pràctica això es concreta en dues qüestions bàsiques: **no es pot convertir en un centre cívic més** -a menys d'un quilòmetre de distància de l'Arnau ja n'hi ha cinc-, **ni tampoc en un teatre privat amb visió comercial com els que ja hi ha a l'avinguda** perquè es considera que l'oferta en aquest sentit ja és suficient a la zona.

Això no vol dir que la vessant o l'enfocament comunitari resti absent. En quant a la dimensió i l'abast territorial de l'equipament existeix una diversitat d'aproximacions que van des d'aquells que aposten per un projecte arrelat al territori -aquesta relació amb el teixit veïnal, més de proximitat a priori no és exclosa per ningú, tot i que el paper que hi hauria de jugar difereix en quant al grau d'implicació i protagonisme-, fins als que hi veuen una oportunitat per a generar un projecte d'equipament no només de ciutat, sinó també de país.

En qualsevol cas, la majoria d'actors fan èmfasi en la **necessitat de que el futur equipament tingui en compte el lloc en el qual està ubicat**, el Paral·lel. Això ha de determinar gran part del plantejament i de la idiosincràsia del futur projecte atès que una de les funcions destacades, que no ha estat qüestionada per ningú explícitament, és la d'exercir com a centre d'interpretació de la

memòria històrica del Paral·lel, i entre d'altres amb més o menys suport, de la cultura popular i de les arts escèniques.

Un dels debats oberts que s'albiren més interessants és el públic al qual s'ha d'adreçar l'equipament i qui ha de protagonitzar les seves activitats. Ha de delimitar-se molt bé l'espai per a les diferents categories dins de les arts escèniques, distingint entre professionals, semiprofessionals i amateurs. En aquest sentit, varia la consideració si l'Arnau hauria d'estar dedicat a un d'aquests col·lectius - algunes veus demanen que sigui només un espai per a professionals- o si bé hauria de ser un espai on tots els col·lectius tinguessin la seva oportunitat per desenvolupar els seus projectes i activitats.

D'una banda, alguns actors reclamen que sigui un espai per a professionals i reserven el paper de públic al veïnat de l'edifici. De l'altra, altres entitats aposten per una major implicació comunitària i de proximitat en la programació d'activitats podent tenir-hi cabuda una mostra heterogènia de manifestacions escèniques.

En tercer i darrer lloc, un petit apunt sobre les fórmules de gestió que es podrien adoptar. **S'han proposat una diversitat molt gran de fórmules possibles per gestionar el futur equipament, si bé la majoria d'elles contempnen la participació en algun grau d'alguns actors externs a les institucions públiques.** Com succeeix en la dimensió territorial, la riquesa de matisos fa que aquest aspecte sigui un dels més interessants en les reflexions col·lectives futures que ha d'emprendre el Procés de participació.

Creiem que **existeix una dependència important en la fórmula de gestió proposada en funció dels usos que s'hi poden preveure.** No és el mateix, és evident, la gestió d'un equipament museístic que el d'un espai escènic, però al mateix temps sí que en tots els casos es poden preveure mecanismes per tal que el teixit veïnal i el sector cultural puguin dir-hi la seva en la gestió de l'equipament, ja sigui en un àmbit concret com la programació, o en la vessant de centre d'interpretació de la memòria de la zona.

El repte és, a partir d'aquest document, identificar els aspectes sobre els quals es pot reflexionar de forma col·lectiva i que ens permetran començar a construir una visió conjunta entre tots els actors que prenen part del Procés participatiu. Com afirmen algunes de les persones entrevistades, aquest procés pot tenir dues conseqüències derivades que no podem menystenir però amb les quals caldrà conviure tenint en compte les pròpies limitacions del mateix: pot servir per fer aflorar les necessitats del teixit veïnal i del sector cultural i també per tenir un debat sobre el model cultural de la ciutat i el que promouen les administracions públiques.